

Levi a římské daně

■ vyprávění pro rodinu

Jak se asi mohlo stát, že se celník stal Ježíšovým učedníkem?

Jmenuji se Levi a mám pořád hlad. V noci se mi zdá o talířích chutného jídla a ráno, když se probudím, mám větší hlad než předtím. Všechno to začalo, když přišel ten římský úředník. Řekl mému otci: „Máš za domem sedm ovocných stromů, jednu ovci a zeleninovou zahradu, a proto musíš platit...“ a vypálil na něj pořádnou sumu. Pak

výhružně dodal: „Nezapomeň, že když nezaplatíš, tak tě zavřou do vězení!“ Můj otec byl zoufalý. Nebyli jsme bohatí ani předtím, ale jak teď budeme platit všechny ty daně, které na nás Římané uvalili od té doby, co obsadili naši zemi? Otec zuřil: „Říkali mi, že v Římě jsou nádherné paláce a obrovské bohatství. Podle mě je to tím, že vysávají krev všech chudých lidí ve své velké říši!“

● **Setkání Ježíše a Leviho je jako nabídnutá ruka, která mění život.**

Špatná práce

Už jsem vyrostl, je mi teď čtrnáct let. Pořád jsem hubený jako lunt a taky mám pořád hlad. „Už toho bylo dost,“ říkám si. „Musím najít nějaké řešení, jak pomoci své rodině; obejdu vesnici a vezmu jakoukoli práci.“ Ale všichni jsou chudí a nikdo si nemůže dovolit zaplatit si dělníka. Jediná možná práce je na římském úřadě. Římané hledají místní lidi, kteří by jim pomohli vybírat peníze. Jak bych ale mohl dělat tak příšernou práci a pomáhat tak těmhle vetřelcům? Copak ty daně už nevyhladověly celou mou rodinu jako mnoho jiných?

Uběhl další rok a naše rodina je na tom čím dál hůř. Nikomu jsem nic neřekl, sebral se a vyrazil na římský úřad. Hlavní výběrčí mě přivítal: „Výborně, chlapče! Dobře sis vybral! Budeš od lidí vybírat daně a tady na úřadě je budeš pravidelně odevzdávat. Ale přitom si můžeš něco vydělat i pro sebe, nějaké to procento navíc. Například když máš na úřadu odevzdat stovku, můžeš po lidech chtít sto deset a těch deset navíc si necháš pro sebe. Z tolika lidí můžeš mít už docela slušný výdělek!“ Díky tomu se mi konečně povedlo přinést domů nějaké peníze a moji mladší bratři jsou na tom lépe. Rodiče mlčí, jen se na mě občas smutně podívají...

S jídlem roste chuť

Uplynulo mnoho let, já jsem dospěl, mám vlastní rodinu a ta má své potřeby. Proto jsem si řekl: „Když zvýším sazbu, kterou musí každý občan zaplatit, mohu si zajistit vyšší plat.“ Je ale také pravda, že s jídlem roste chuť – už jsem totiž několikrát taxu navýšil, abych měl víc peněz. A už mě vlastně ani netrápí, že tolik lidí z mého národa chudne pořád víc a víc – jako moje rodina, když jsem byl malý. Teď už jsem bohatý. Ale všichni mě nenávidí, a dokonce moji přátelé z mládí se mi vyhýbají.

Jako každé ráno jsem si i dnes uklidil svůj pracovní stůl a hned potom přišli první poplatníci. Nikdo z nich mi ale nepopřál dobré ráno. V jednu chvíli jsem ale zahlédl skupinu lidí následující svého mistra. Jsou to lidé, kteří jdou za Ježíšem. Slyšel jsem o něm. Ve městě se říká, že je to velký učitel z Nazareta, že uzdravil mnoho nemocných a že umí mimořádně zajímavě mluvit. Já mám ale zrovna teď plno práce, potřebuji si dát do pořádku záznamy a spočítat peníze, které jsem dostal. Stejně si myslím, že tenhle mistr si mě ani nevšimne, protože k mému stolu chodí jenom lidi s protáhlými tvářemi zaplatit daně.

Pojď se mnou

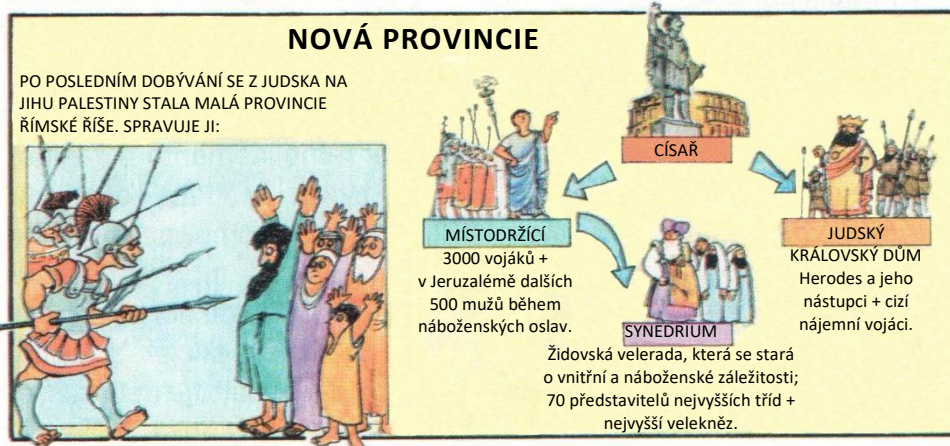
Všechno bylo ale jinak. Ježíš se u mě zastavil, chvíli se mi díval do očí a řekl: „Pojď se mnou.“ Co ode mě asi bude chtít? Možná mě pokárá za to, že sloužím nenáviděným nepřátelům, a obviní mě z toho, že jsem nepoctivý příživník.

Ježíš mi ale vůbec nic nevyčítal, jen zopakoval: „Pojď se mnou!“. Od nikoho jsem nikdy nedostal takové pozvání, je to skoro příkaz! Srdce se mi prudce rozbušilo... Zavřel jsem pokladnu, vstal od stolu a šel za Ježíšem. V zástupu, který šel za ním, jsem viděl podobné lidi, jako jsem já, kteří pracují pro Římany, a další, které ve městě každý kritizuje. Proč je všechny nepozvat k sobě domů a neudělat pořádnou hostinu? Hned jsem se do toho pustil...

Když bylo vše připraveno, hosté se usadili ke stolu na travnatém prostranství před mým krásným domem. Lidé procházející ulicí se zastavovali a sledovali tu neobvyklou podívanou. Kolem šlo také několik farizeů, učitelů Zákona. Tvářili se vážně a znepokojeně. Přistoupili k Ježíšovým učedníkům a zeptali se: „Proč váš Mistr jí s celníky a dalšími podivnými existencemi z města?“

Nastalo velké ticho a pak jim Ježíš odpověděl: „Lékaře nepotřebují zdraví lidé, ale nemocní; nepřišel jsem povolat spravedlivé, ale hříšníky.“ Hned jsem pochopil, co tím chtěl Ježíš říct: já a moji kolegové jsme nemocní, kterým se všichni vyhýbají. A taky potřebujeme dobrého lékaře. Já už jsem takového našel a rozhodl jsem se jít za ním.

ŘÍMANÉ V PALESTINĚ

Skutečná historie

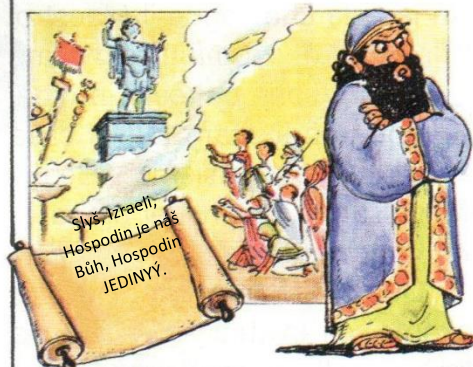
Římská armáda

Do římské armády – legií – mohli muži vstoupit mezi 18 a 23 rokem života. Zásadní podmínkou pro přijetí byla výška. Muž musel být vyšší než 6 římských stop (asi 180 cm), aby si mohl dovolit „ovládat shora“ místní obyvatelstvo a mohl ovládat zbraně, které byly všechny stejně velké.

Vojenská služba byla dlouhá (20-25 let). Legionáři se nesměli ženit, ale byli na svou dobu dobře placeni: 50 denárů ročně kromě stravy a ubytování, které byly plně hrazeny armádou. Pokud se ve službách císaře vyznamenali, čekala je další velká finanční odměna. V Ježíšově době byla v Jeruzalémě trvale umístěna římská legie složená ze sedmi až deseti kohort (3500-6000 mužů). Kromě velkého počtu Idumejců, Herodových věrných krajanů, sloužilo v této armádě mnoho cizích žoldnéřů: Thráků, Germánů, Galů a Galaťanů. Vojáci, kteří byli často rozmístěni na venkově, obdělávali kus půdy, kterou jim král přidělil, a vedli běžný rolnický život, zároveň ale konali cvičení a plnili své vojenské a hlídkové povinnosti.

NA STRANĚ ŽIDŮ

POD ŘÍMSKOU NADVLÁDOU SE ŽIDÉ TĚŠILI RELATIVNÍ AUTONOMIÍ. ALE KULT CÍSAŘE, NADVLÁDA VOJÁKŮ A ROK OD ROKU SE ZVYŠUJÍCÍ DANĚ BYLY PRO OBYVATELSTVO NESNESITELNÉ.

VELKÉ VZPOURY

SITUACE LIDÍ JE ZOUFALÁ: ROLNÍCI SE ZADLUŽUJÍ A PŘÍCHÁZEJÍ O PŮDU, VE MĚSTECH PŘIBÝVÁ CHUDÝCH.

VZNIKAJÍ OZBROJENÉ POVSTALECKÉ SKUPINY A NÁBOŽENSKÉ KOMUNITY ÚPLNĚ ODDĚLENÉ OD ŽIVOTA ZEMĚ. NESHODY MEZI HERODOVÝMI DĚDICI ROZVRÁTILY STÁT. POLITIKA MÍSTODRŽITELE JE STÁLE TVRDŠÍ AŽ DO VYPUKNUTÍ PRVNÍHO VELKÉHO POVSTÁNÍ V ROCE 66 PO KRISTU.

Publikáni – celníci

V celé Římské říši vybírali daně. Jejich špatnou pověst často zhoršovalo to, že někteří z nich svou moc zneužívali svévolným využíváním nejasných podmínek, podle kterých byly daně stanoveny. Časté spojování pojmů „celníci“ a „hříšníci“ v evangeliích svědčí o nepřátelství, které tito lidé v místních obyvatelích vyvolávali. Tato antipatie nebyla způsobena pouze ekonomickými důvody. Ve skutečnosti se zdá, že vybírání daní, včetně obětí pro Chrám, bylo židovskou společností povoleno, pokud celníci nepodváděli (Lv 3,13). V římské společnosti byl výběrčí daní dokonce považován za užitečného místního správce a osobu s dobrým společenským postavením. Pro Židy však ti, kteří vykonávali tuto

práci vysokých úředníků, byli prominenty, kteří nesplňovali tradiční kritéria jejich národa: významný původ nebo studium Tóry a ještě nad to spolupracovali s nenáviděnými okupanty.

Levi

„Levi“, o němž se zmiňuje biblický text, byl pravděpodobně „celník Matouš“, který žil v Kafarnaum (Mt 10,3). Jeho jméno znamená „muž Boží“. Víme o něm jen málo, ale bývá ztotožňován s autorem evangelia, které nese jeho jméno. Je patronem bankéřů, účetníků a mnoha dalších skupin, které mají něco společného s penězi, včetně lidí z našich finančních úřadů ☺. Podle tradice se jeho ostatky nacházejí v Salernu.

Farizeové

Farizeové se snažili striktně, někdy až úzkostlivě dodržovat pravidla židovského zákona, a to do nejmenších detailů. Ježíš jim vytýkal fanatismus a pokrytectví, protože často dodržovali zmíněná pravidla jen povrchně, aby to bylo vidět. Nový zákon svobody, který byl obsažen v Ježíšově poselství, tato skupina odmítala a vůči Ježíši byla postupně stále více nepřátelská.

„Následuj mne!“

V evangeliu „následovat někoho“ neznamena jen „jít za někým“. Následovat Ježíše znamená přilnout k němu, sdílet jeho život a dílo, věřit v něj, být připraven položit za něj život.

Zážitek

Následovat vůdce

Jednoduchá a zábavná týmová hra. Nejprve se zvolí vedoucí. Všichni ostatní hráči se seřadí za ním. Vedoucí pak dělá gesta, která musí všichni ostatní co nejvěrněji napodobovat. Občas vedoucí zakřičí „Stop!“ – tehdy se musí všichni hned zastavit a zůstat právě v té pozici, ve které se nacházejí.

Pokud se někdo ze skupiny pohne a nevydrží bez hnutí (např. v nějaké obtížné pozici: stoj na špičce jedné nohy apod.), musí z řady odejít. Vedoucí pokračuje stále podivnějšími a zábavnějšími gesty; vítězí ten, kdo vydrží v řadě nejdéle.

Autor: Bruno Ferrero

S laskavým svolením nakladatelství Elledici překlad a úpravy
z Dossier Catechista 3/2022 – 2023 D. Žofák.

Následovat tě je dobré, Pane

Pane, ty na nás dohlížíš
jako milující rodič.

Pomoz nám, prosím,
abychom všude viděli
tvou dobrotu a lásku.

Dej, aby všichni
lidé na světě měli to,
co potřebují,
aby byli opravdu šťastní.

A když nežijeme podle
tvého plánu lásky,
odpusť nám.

Pomoz nám, abychom
nechtěli dělat to, o čem víme,
že je špatné;
chraň nás před zlem.

Když se k nám někdo chová
nespravedlivě,
pomoz nám odpustit.
Ty jsi všemohoucí
nyní i navěky. Amen.

